

Årsberetning

2015

Melhus er en mangfoldig kommune
der det skal være mulig å være modig

MELHUS
kommune

Innholdsfortegnelse:

1.	LIKVIDITETSUTVIKLING	4
2.	LANGSIKTIG KAPITALFORVALTNING	5
2.1.	MELHUS KOMMUNES LANGSIKTIGE KAPITALFORVALTNING – OPPSUMMERING AV 2015	5
2.2.	MOMENTER IFM ÅRSOPPGJØR 2015.....	6
2.3.	LANGSIKTIG STRATEGI – FINANSREGLEMENT	6
2.4.	PORTEFØLJEUTVIKLING 2015 OG SIDEN OPPSTART	7
2.5.	KORT MARKEDSKOMMENTAR 2015 OG FREMDRIFT 2016	10
3.	UTVIKLING I LÅNEGJELD.....	11
4.	UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT.....	12
5.	AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-DRIFT	13
6.	AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-INVESTERING	23
7.	LIKESTILLING OG DISKRIMINERING	24
8.	ETISK STANDARD.....	31
9.	INTERNKONTROLL.....	31

INNLEDNING

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Melhus kommune hadde i 2015 et netto driftsresultat på 20,3 mill. kroner. Selve regnskapsresultatet ble på 11 mill. kroner. Anbefalt minimumsnivå på netto driftsresultatet målt i pst av driftsinntektene er på 1,75 pst. Melhus kommunes netto driftsresultat for 2015 ligger på 1,78 pst.

I 2015 har følgende hovedpunkter bidratt til ett bedre regnskapsresultat enn budsjettert:

1. Skatteinngangen på landsbasis og i Melhus ble bedre enn forutsatt
2. Rentenivået på løpende lån ble noe lavere enn forutsatt
3. Renteinntektene på kommunens konsernkonti ble noe høyere enn forutsatt
4. Utbytte fra Trønder Energi AS ble litt høyere enn forutsatt
5. Pensjonsutgiftene i Statens Pensjonskasse ble lavere enn lagt til grunn

Det som trekker ned overskuddet for 2015 er følgende forhold:

1. Utgiftene til ordinær skoleskyss og sikringskjøring er hele 6,4 mill. kroner høyere enn budsjettert.
2. Merutgifter på 1,7 mill. kroner knyttet til kjøp av tjenester for fosterhjemsbarn og gjesteelever fra andre kommuner.
3. Mindreinntekter på 0,6 mill. kroner knyttet til salg av tjenester for fosterhjemsbarn og gjesteelever fra andre kommuner.
4. Merforbruk innen barnevern, økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og støttekontakvirksomheten er på hele 4,1 mill. kroner

Kommunestyret vedtok i 2015 at alle virksomheter som gikk med overskudd i 2015 skulle få anledning til å sette av dette ved regnskapsårets slutt. Totalt er det satt av 5,3 mill. kroner i regnskapet for 2015 til virksomheter som har et regnskapsoverskudd. En nærmere oversikt over driftsresultatene i virksomhetene fremgår av kapittel 5.

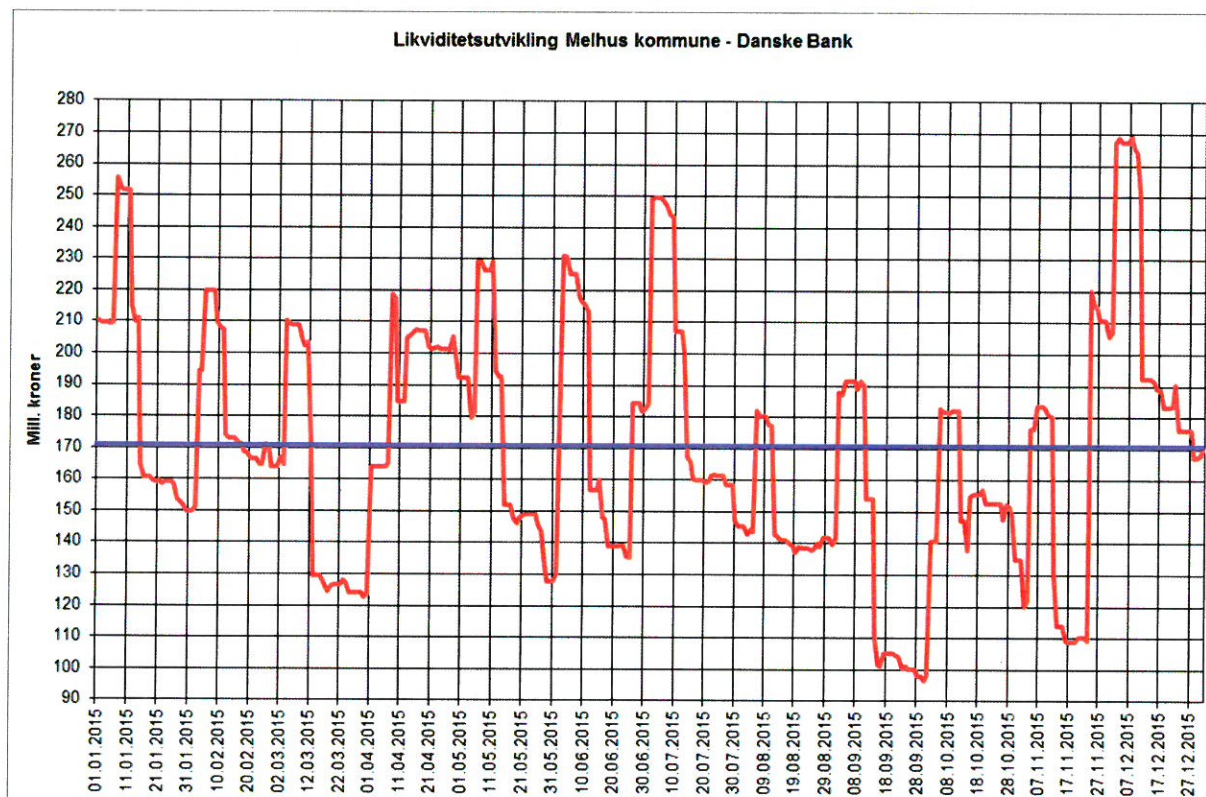
Rådmannen har allerede startet arbeidet med å skape balanse mellom tildelte budsjetttrammer og faktisk forbruk på områdene som hadde ett merforbruk i forhold til budsjett i 2015.

Katrine Lereggen
Rådmann

1. LIKVIDITETSUTVIKLING

Figuren under illustrerer likviditetsutviklingen i Melhus kommune i perioden 1. januar 2015 til 31.12.2015 mot Danske Bank.

Figur 1:

For å gi et bilde av den totale likviditetssituasjonen må en ta utgangspunkt i følgende tabell som sier noe om den statiske likviditeten pr. 31.12.15.

Tall i mill. kroner

Danske bank pr. 31.12.15	170,0
Melhusbanken – Diverse	3,5
Danske Bank – Brukes mot videreutlån, jf. startlån	34,8
Plassering Nordea sertifikatlån	0,2
Sum	208,5
Korrigert for disposisjonsfond	-118,5
Korrigert for bundne driftsfond	-38,2
Korrigert for ubundne kapitalfond, eks. midler til langs.forv.	-22,7
Korrigert for bunde kapitalfond	-7,4
Korrigert for ubrukte lånemidler	-126,3
Netto statisk likviditet pr. 31.12.14	-104,6

Av figuren over går det frem at Melhus kommune har god likviditet. Gjennomsnittlig innestående i Danske bank over året 2015 lå på 171 mill. kroner. Dersom en trekker ut kommunens fondsmidler samt ubrukte lånemidler ser en at den statiske likviditeten pr. 31.12.15 er negativ og utgjør -104,6 mill. kroner. Noe av bakgrunnen for denne negative statiske likviditeten skyldes at kommunen i perioden 2002-2015 har opparbeidet seg et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på premieavvik på hele 59 mill. kroner. I praksis betyr dette at kommunen

i denne perioden har regnskapsført 59 mill. kroner mindre i pensjonsutgifter til KLP og SPK enn det som er betalt. Dette er en reduksjon på 12,1 mill. kroner fra 2014. Regnskapspraksisen kommunen benytter er i tråd med gjeldende regelverk, men den påvirker likviditeten. Dette er det viktig å være klar over når en betrakter den statiske likviditeten ved årsskifte.

2. LANGSIKTIG KAPITALFORVALTNING

2.1. Melhus kommunes langsiktige kapitalforvaltning – oppsummering av 2015

Til tross for et turbulent år med en rekke negative makrohendelser og nyheter ble avkastningen god for norske investorer. Oslo Børs Hovedindeks trosset en nedgang i oljeprisen på 35 % og fikk likevel en positiv avkastning på ca 6 %. Globale aksjer målt ved verdensindeksen MSCI World fikk en oppgang på hele 17,5%. Det meste av dette skyldes riktignok valutaeffekter gjennom en kraftig kronesvekkelse i løpet av året. Avkastningen i globale aksjer uten valutaeffekter var kun 2,1 %. En vesentlig del av turbulensen i 2015 har utgangspunkt i fremvoksende økonomier og nye markeder, og i særdeleshet usikkerhet rundt hvordan den kinesiske økonomien håndterer en overgangen til en mer konsumorientert, svakere vekstbane. I tillegg skapte både Hellas sin manglende evne/ vilje til å betale gjeld og flere geopolitiske konflikter kortvarig markedsturbulens.

Rentemarkedet var også preget av store bevegelser gjennom 2015 med høy aktivitet fra sentralbankene. Til tross for høy volatilitet endte rentenivåene i de vestlige markedene omtrent på samme nivå som de startet året. I og med at man startet og endte året med lave rentenivåer, ble avkastningen tilsvarende. I motsetning til hva mange hadde forventet var det statsobligasjoner som ble årets vinner, da kredittobligasjoner i de aller fleste segmenter fikk en økning i risikopåslaget som bidro med en negativ effekt. Globale statsobligasjoner fikk en avkastning på 2,3 %. Rentenivået i Norge falt noe tilbake i løpet av 2015 med to rentekutt fra Norges Bank og norske statsobligasjoner med tre års løpetid fikk en avkastning på 1,6 %. Også her hjemme ble det et utfordrende år for kredittobligasjoner og norske obligasjonsfond gjorde det svakere enn statsobligasjoner. Spesielt godt merket en effektene av en lavere oljepris i det norske høyrentemarkedet.

Den økonomiske situasjonen i Norge er mer utfordrende enn på lang tid. Norge kom i hovedsak uskadet ut av finanskrisen i 2008. De siste 18 månedene er Norge faktisk en av de økonomiene globalt hvor vekstutsiktene er nedrevidert mest i forhold til forventningene. For å sette det litt på spissen, er Norge kun slått av noen land i Latin Amerika når det gjelder nedrevidinger. Svakere vekst fører til lavere aktivitet, og dermed også høyere arbeidsledighet. Veksten i 2015 antas å bli 1,3 %, og det forventes at veksten i 2016 blir omtrent på samme nivå. Dette er fortsatt ingen resesjon, men en kraftig oppbremsing. Andre sektorer, som fisk og eksportindustri, opplever oppsving som følge av den svake kronen.

Avkastningen på kommunens langsiktige portefølje ble for året 3,7 % (NOK 5,5 mill). Porteføljens markedsverdi er ved årsskiftet ca NOK 154,7 mill.

Avkastningen siste ca 13 år er ca 149 %. Kommunens investeringsstrategi er utformet med bakgrunn i kommunens målsetninger og risikobærende evne, og har en langsiktig forventet avkastning som på indeksnivå er 1,5 % - poeng høyere enn en bankrente over tid.

Reell oppnådd meravkastning i forhold til bankrenten er siden oppstart 6,2 % - poeng pr år (!). Tabellen nedenfor viser utvikling i porteføljeverdi siden oppstart. Opptjent avkastning utgjør ca NOK 91,7 mill i perioden. Av tabellen fremgår reell avkastning for porteføljen og kommunens investeringsstrategi for hvert kalenderår, sammenholdt med et anslag på bankrenten for året.

	Grunnkapital UB	Innskutt kapital	Avkastning	Uttak av avkastning	Porteføljeverdi UB	Faktisk avkastning	Avkastning ihht strategi	Bank avkastning	MRK
2003	67 000 000		3 245 196		70 245 196	4.85 %	2.63 %	1.3 %	Oppstart august
2004			8 493 114		78 739 779	12.07 %	5.51 %	1.7 %	
2005	(4 000 000)		10 388 392	(22 128)	85 116 831	16.53 %	7.69 %	2.2 %	Ut 25 022 128 ultimo mai Inn 21 000 000 medio des
2006			11 182 310		96 299 141	13.14 %	4.86 %	2.8 %	
2007			5 088 886		101 388 027	5.28 %	3.58 %	4.8 %	
2008			(13 653 739)		87 734 288	-13.37 %	-1.12 %	5.9 %	
2009			17 144 670		104 878 958	19.54 %	7.08 %	2.2 %	
2010			10 342 984		115 221 941	9.86 %	8.89 %	2.5 %	
2011			(5 315 496)		109 906 445	-4.61 %	2.25 %	2.7 %	
2012			10 315 348		120 221 794	9.39 %	5.72 %	2.2 %	
2013			15 822 288		136 044 086	13.16 %	9.35 %	1.8 %	
2014			13 110 558		149 154 644	9.64 %	9.23 %	1.7 %	
2015			5 543 049		154 697 692	3.72 %	4.18 %	1.0 %	
	63 000 000	-	91 707 560	(22 128)	154 697 692				

2.2. Momenter ifm årsoppgjør 2015

Kommunen har en firedelt målsetting knyttet til plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva adskilt fra kommunens midler beregnet for driftsformål:

1. Opprettholde realverdi av langsiktige finansielle aktiva (forventet 2,5 % pr år)
2. Kunne budsjettere med årlig uttak tilsvarende 3,5 % av langsiktige finansielle aktiva
3. Opprettholde et tilstrekkelig bufferfond for å ta høyde for svingninger i finansmarkedene
4. Søke å oppnå avkastning på langsiktige finansielle aktiva som i gjennomsnitt er 2,4 % - poeng høyere enn et risikofritt alternativ til akseptabel risiko

Bidrag fra samlet finansforvaltning skal i minst mulig grad være utslagsgivende for kommunens tjenesteproduksjon for øvrig. Kommunen skal forvalte sine finansielle midler på en best mulig måte gjennom at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til midlenes investeringshorisont og ønsket risikoprofil, samt mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning og lavest mulig finansieringskostnad. Dette forutsetter realistiske budsjettanslag gjennom ordinær budsjettprosess.

Inflasjonsjustering av grunnkapitalen og bufferfond

Ved beregning av konkret beløp for inflasjonsjustering av kommunens grunnkapital, må det tas hensyn til hvor lenge midlene har vært plassert sammenholdt med faktisk prisstigning pr måned oppgitt fra Statistisk Sentralbyrå. Inflasjonen i 2015 var 2,3 % og er eksempelvis 26,1 % siden oppstart i 2003.

Nødvendig beløp for å inflasjonsjustere innskutt kapital siden oppstart er NOK 16 028 728.

Kommunens målsetning er at bufferfondet skal utgjøre 15 % av kapitalen. Dette utgjør NOK 23,2 mill pr 31.12.2015.

2.3. Langsiktig strategi – finansreglement

Kommunens finansreglement ble revidert og vedtatt i 2014. Følgende tabell viser kommunens investeringsstrategi med strategiske vekter, maksimums- og minimumsvekter samt referanseindekser. Tabellen viser også reell fordeling av midlene pr 31.12.2015:

Aktieklasser	Markeds-verdi	Allokering	Strategi	Max	Min	Referanseindeks
Aksjefond	48 619 378	31.4 %	30 %	50 %	0 %	
Norge	20 765 587	42.7 %	50 %	100 %	0 %	Oslo Børs Hovedindeks
Global	27 853 791	57.3 %	50 %	100 %	0 %	MSCI AC World NTR i NOK
Rentebærende	106 076 656	68.6 %	70 %	100 %	50 %	
Norge	43 362 978	40.9 %	40 %	60 %	20 %	OBI Stat 3 år (ST4X)
Utland	62 713 678	59.1 %	60 %	80 %	40 %	Citigroup World Gov.Bond indx Hedged to NOK
Bankinnskudd	1 658	0.0 %	-	-	-	
Total	154 697 692	100.0 %	100 %	-	-	

Ved forvaltning av den langsiktige porteføljen skal kommunen fokusere på langsiktig avkastning og mindre på kortsiktige svingninger. Det skal likevel ikke tas finansiell risiko som anses vesentlig jmf Kommuneloven § 52. I forvaltningen søkes det etablert en stor grad av stabilitet og forutsigbarhet. Sannsynlighet for negativ avkastning et enkelt år er 15 %. Verdifall gitt Finanstilsynets definisjon av stresstest er -13,4 %.

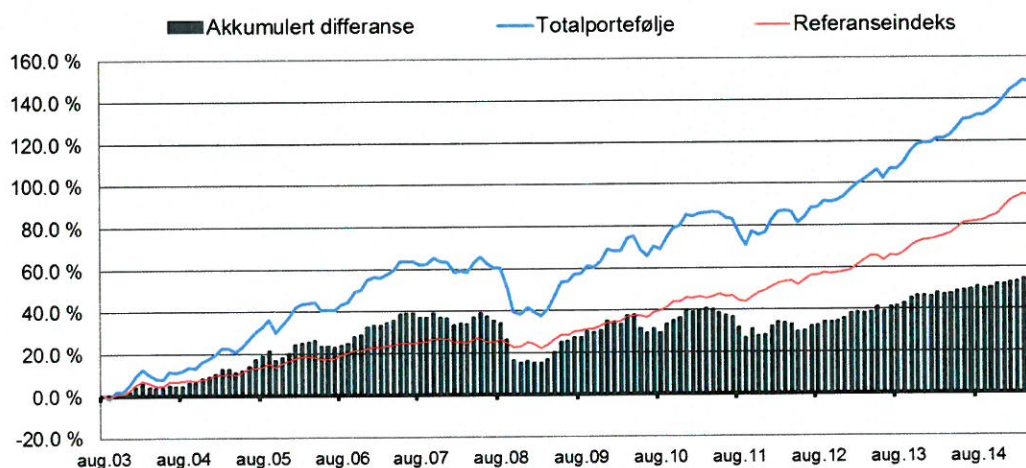
Porteføljen har i 2015 vært forvaltet innenfor rammene i finansreglementet. Risikoen i porteføljen har vært noe høyere enn normalposisjonen i finansreglementet som følge av en overvekt i aksjer gjennom første halvdel av året. I august ble andelen aksjer redusert fra ca 42 % til 30 %. Likeledes har porteføljen gjennom året hatt en undervekt i norske aksjer i forhold til de strategiske vektene. Obligasjonsporteføljen hadde tilnærmet strategiske vekt gjennom året.

Porteføljens fondssammensetting avviker noe risikomessig fra referanseindeksene i strategiens normalposisjon, men er godt innenfor tillatte rammer for avvik (målt gjennom relativ risiko) i finansreglementet. I de ulike delporteføljene er det lagt stor vekt på å benytte fondskombinasjoner som har gode egenskaper samlet.

Melhus kommunes kapitalforvaltning er bygget opp rundt strenge krav til valg av forvaltere og transparente produkter for alle investeringer. Forvaltningen har etiske kriterier tilsvarende den norske stat. Bruk av flere, spesialiserte forvaltere gir muligheter for å utnytte spisskompetanse i markedet. Forvaltere og fond i kommunens delporteføljer er valgt på bakgrunn av både kvantitative og kvalitative kriterier. I tillegg foretas det beregninger omkring samvariasjon mellom fondene i kommunens totalportefølje. Et viktig virkemiddel for å oppnå forventet meravkastning i forvaltningen er å holde kostnadselementet i forvaltningen så lavt som mulig. Porteføljen skal minimum rebalanseres når porteføljevektene når min/maks grensene.

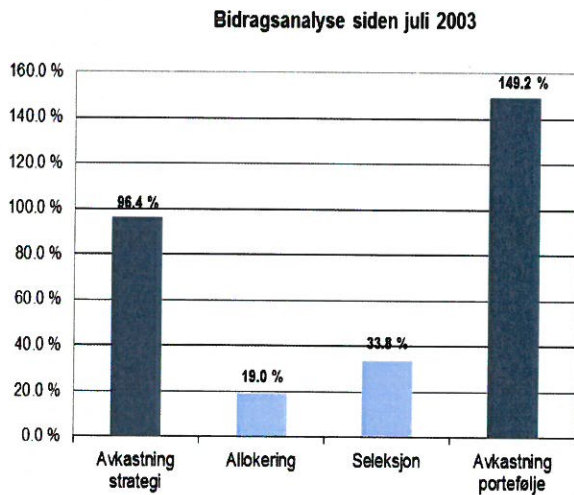
2.4. Porteføljeutvikling 2015 og siden oppstart

Grafen under viser totalporteføljens utvikling siden 2003. Akkumulert avkastning er 149 %, noe som gir en årlig geometrisk avkastning på 7,6 %.

Bidragsanalyse

Kommunens vedtatte strategi vil forventningsmessig forklare det meste av oppnådd avkastning og svingninger i denne over tid. Frihetsgrader i strategien gir innenfor spesifiserte risikorammer anledning til aktive valg rundt seleksjon (valg av forvaltere) og allokering (avvik fra strategivekter).

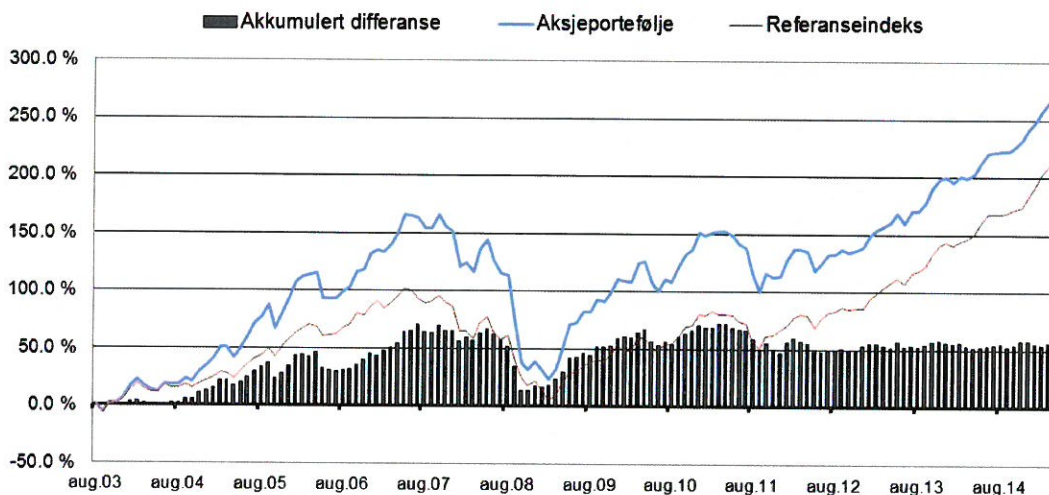
Grafen over viser at oppnådd avkastning siden oppstart i 2003 er ca 149 %. Porteføljen har oppnådd ca 53 % - poeng høyere avkastning enn kommunes referanseindeks/ finansreglement. Allokeringsbeslutninger (avvik fra strategiske vektorer i strategien), har i sum bidratt med ca 19 % - poeng meravkastning. Seleksjonsbeslutninger, mao valg av forvaltere, har i sum bidratt med ca 34 % - poeng meravkastning.

For 2015 er oppnådd mindreavkastning i forhold til kommunes referanseindeks ca 0,5 %.

Seleksjonsbidraget har i sum vært negativt gjennom at aksjeforvalterne samlet har oppnådd mindreavkastning mot sine referanseindekser. Den største andelen av dette forklares gjennom at deler av den globale aksjeporteføljen hadde valutasikring. Allokeringseffekter, mao overvekt i aksjer i første del av året, har bidratt positivt til porteføljens meravkastning.

Aksjeporteføljen

Grafen under viser aksjeporteføljens utvikling siden 2003, samt utviklingen for aksjeporteføljens referanseindeks i samme periode. Akkumulert avkastning for aksjeporteføljen er ca 265 % i perioden. Dette er 55 % - poeng mer enn porteføljens referanseindeks.

Tabellen under viser kommunens aksjeportefølje ved utgangen av året:

	Tegn. Dato	Referanse-			Markeds-			Referanseindeks
		Portefølje	Indeks	Differanse	verdi	Allokering	Strategi	
Norge		6.04	5.94	0.10	20 765 587	42.7 %	50 %	Oslo Børs Hovedindeks
Storebrand Aksje Innland	12.05.10	3.53	5.94	-2.41	6 671 651	13.7 %	-	Oslo Børs Hovedindeks
Arctic Norwegian Equities Class D NOK	19.03.14	9.09	6.70	2.39	7 213 133	14.8 %	-	Oslo Børs Fondindeks
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon I	17.12.12	7.96	6.70	1.26	6 880 803	14.2 %	-	Oslo Børs Fondindeks
Utland		11.12	15.72	-4.59	27 853 791	57.3 %	50 %	MSCI AC World NTR i NOK
KLP Aksje Global Indeks II	12.03.10	2.23	2.29	-0.06	7 644 871	15.7 %	-	KLP World Hedged to NOK
Oppenheimer DMEquities SRI - Class I NOK	18.11.14	0.28	0.83	-0.55	4 348 486	8.9 %	-	MSCI Emerging Markets NTR i NOK
Delphi Global	09.10.09	19.59	17.48	2.12	7 484 914	15.4 %	-	MSCI World NTR i NOK
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	26.03.12	21.34	17.48	3.87	8 375 520	17.2 %	-	MSCI World NTR i NOK
Sum aksjer		8.95	10.89	-1.94	48 619 378	100.0 %	100.0 %	

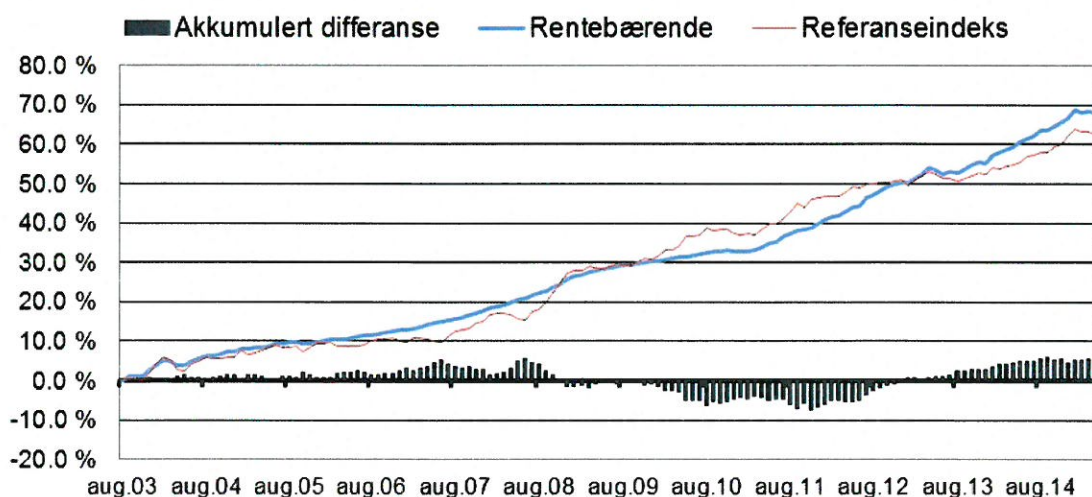
Oslo Børs Hovedindeks steg ca 6 % i 2015. Gjennomsnittlig avkastning for børsen målt over siste 25-års periode er ca 12,5 %. Verdensindeksen (inkl fremvoksende økonomier) for aksjer steg ca 2 % i 2015, men en svekking av NOK gjennom året medførte at avkastning målt i NOK ble rundt 16 %. Gjennomsnittlig avkastning for denne indeksen over samme tidsperiode er ca 9 % i NOK.

Kommunens aksjeportefølje steg 9 % i 2015. Dette er ca 2 % - poeng svakere enn porteføljens referanseindeks. Porteføljen har gjennom store deler av året hatt noe undervekt i norske aksjer, noe som i sum har bidratt positivt. Porteføljens mindreaktning forklares dermed ved at noen av fondene oppnådde svakere avkastning enn sine referanseindekser. I hovedsak gjelder dette indeksfondet fra KLP som er valutasikret.

Fremvoksende økonomier gjorde det ca 15 % - poeng svakere enn modne økonomier i 2015. Kommunen har en eksponering mot fremvoksende økonomier.

Rentebærende papirer/ pengemarked/ obligasjoner

Grafen under viser utviklingen for den rentebærende porteføljen og porteføljens referanseindeks siden oppstart. Akkumulert avkastning for porteføljen er 70 % i perioden. Dette er rundt 6 % - poeng mer enn porteføljens referanseindeks.

Referanseindeksen ST4X (norske statsobligasjoner 3 års løpetid) steg 1,6 % i 2015. Jevnt fallende renter siden 1980- tallet forklarer i stor grad at den gjennomsnittlige avkastning for denne indeksen de siste 25- årene er meget høye 8,2 %. Referanseindeksen for globale statsobligasjoner steg 2,5 %. Gjennomsnittlig avkastning for denne indeksen over samme tidsperiode er ca 7 % målt i NOK. Tabellen under viser kommunens rentebærende portefølje ved utgangen av året. Av tabellen fremgår det at den rentebærende porteføljen oppnådde 1,1 % avkastning.

	Tegn. Dato	Portefølje	Referanse- indeks	Differanse	Markeds verdi	Allokering	Strategi	Referanseindeks
Norge		0.46	1.59	-1.13	43 362 978	40.9 %	40 %	OBI Stat 3 år (ST4X)
Danske Invest Norsk Obligasjon Inst.	04.10.10	0.36	1.59	-1.23	15 555 428	14.7 %	-	OBI Stat 3 år (ST4X)
DnB Obligasjon (III)	06.02.12	0.29	1.59	-1.30	27 807 550	26.2 %	-	OBI Stat 3 år (ST4X)
Utlend		2.02	2.34	-0.31	62 713 678	59.1 %	60 %	Citigroup World Gov.Bond indx Hedged to NOK
KLP Obligasjon Global I	07.10.10	1.21	1.06	0.15	20 502 722	19.3 %	-	Barclays Global Aggregate Corporate Socially Responsible ex Norway ex Citigroup World Gov. Bond Index Hedged to NOK
Storebrand Global Obligasjon	06.02.12	2.17	2.34	-0.17	24 067 294	22.7 %	-	
Payden Global Short Bond Fund NOK	28.04.15	0.77	0.79	-0.02	18 143 662	17.1 %	-	Citigroup WGBI 1-3 years hdg NOK
Sum rentebærende		1.12	1.23	-0.11	106 076 656	100.0 %	100.0 %	

Den rentebærende porteføljen har investeringer både i Norge og globalt. Globale plasseringer er valutasikret. Mindreavkastningen på ca 0,1 % - poeng forklares av seleksjonseffekter, med andre ord at fondene i sum oppnådde lavere avkastning enn sine referanseindekser. Årsaken til dette er økte kredittmarginer igjennom året.

2.5. Kort markedskommentar 2015 og fremdrift 2016

2015 ble et tilnærmet «normalår» i aksjemarkedene, til tross for turbulens i løpet av året. Porteføljens totalavkastning på rundt 3,7 % er svært bra gitt dagens rentenivå. Forvaltningen av kommunens midler er bygget opp rundt målsetninger. Svak avkastning vil kunne påvirke kommunens tjenesteproduksjon på kort sikt. Et tilstrekkelig stort bufferfond vil dempe de kortsiktige svingningene. Formålet med forvaltningen av de langsiktige midlene er å gi Melhus kommune gode og stabile tilskudd over tid, samtidige som kommunen evner å håndtere negative verdiendringer som vil komme.

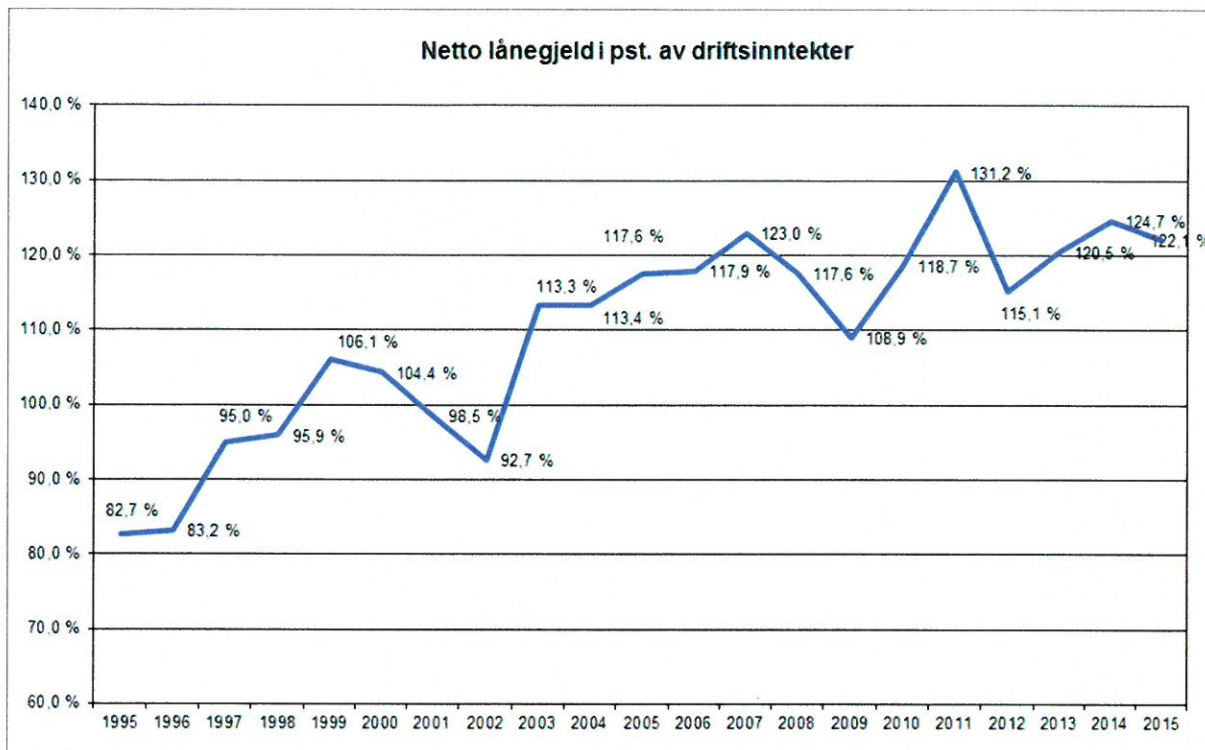
Kommunen har vedtatt å følge Statens Pensjonsfond Utlands etiske kriterier, og her er det med virkning fra 2016 tillagt kriterier knyttet til miljø og fossil energi. Grieg Investor vil i løpet av året levere en konsekvensutredning rundt forhold knyttet til hvordan dette vil kunne påvirke forvaltningen av kommunens langsiktige midler.

Det er et krav at finansreglementet skal revideres minst én gang i hver valgperiode. Reglementet ble sist revidert i 2014, og følgelig må finansreglement revideres inneværende valgperiode.

3. UTVIKLING I LÅNEGJELD

Figuren under viser netto lånegjeldsutviklingen i Melhus kommune i perioden 1995 til 2015 i pst. av driftsinntektene.

Figur 2:

Ved utgangen av 2015 utgjorde netto lånegjeld i Melhus kommune 1.390 mill. kroner. Dette utgjorde 122,1 pst. av kommunens driftsinntekter eller kr 86 358 pr. innb. Dersom en sammenligner datamateriale for de andre kommunene i fylket og kun ser på den eksterne gjelden ser en at snittet for fylket ligger på en ekstern lånegjeld ved utgangen av 2015 som tilsvarer 121 pst. av driftsinntektene. Melhus kommune har her en andel på 131 pst. Bilde i Sør-Trøndelag varierer mye fra en andel på 47 pst. til en andel på 197 pst. Med denne målingen har Melhus kommune den åttende høyeste gjeldsbelastningen i fylke. Den sterke veksten i gjeldsbelastningen skyldes i sin helhet finansieringen av Lundamo barneskole (129 mill. kroner), utvidelse av Buen omsorgssenter (150 mill. kroner) og nye Hovin barnehage (32 mill. kroner). Alle disse prosjektene (311 mill. kroner) er finansiert over 40 år hvilket innebærer en årlig utgift knyttet til å betjene renter og avdrag på 19 mill. kroner. Utover dette har også kommunen pådratt seg økte årlige vedlikeholdsutgifter på 3 mill. kroner samt årlige økte driftsutgifter knyttet til drift nye sykehjemsplasser tilsvarende 12 mill. kroner. I alt er de årlige utgiftene økt med 34 mill. kroner som følge av disse tiltakene.

Tabellen under gir en grov oversikt over hvordan gjelden i Melhus fordeler seg mhp. på finansiering.

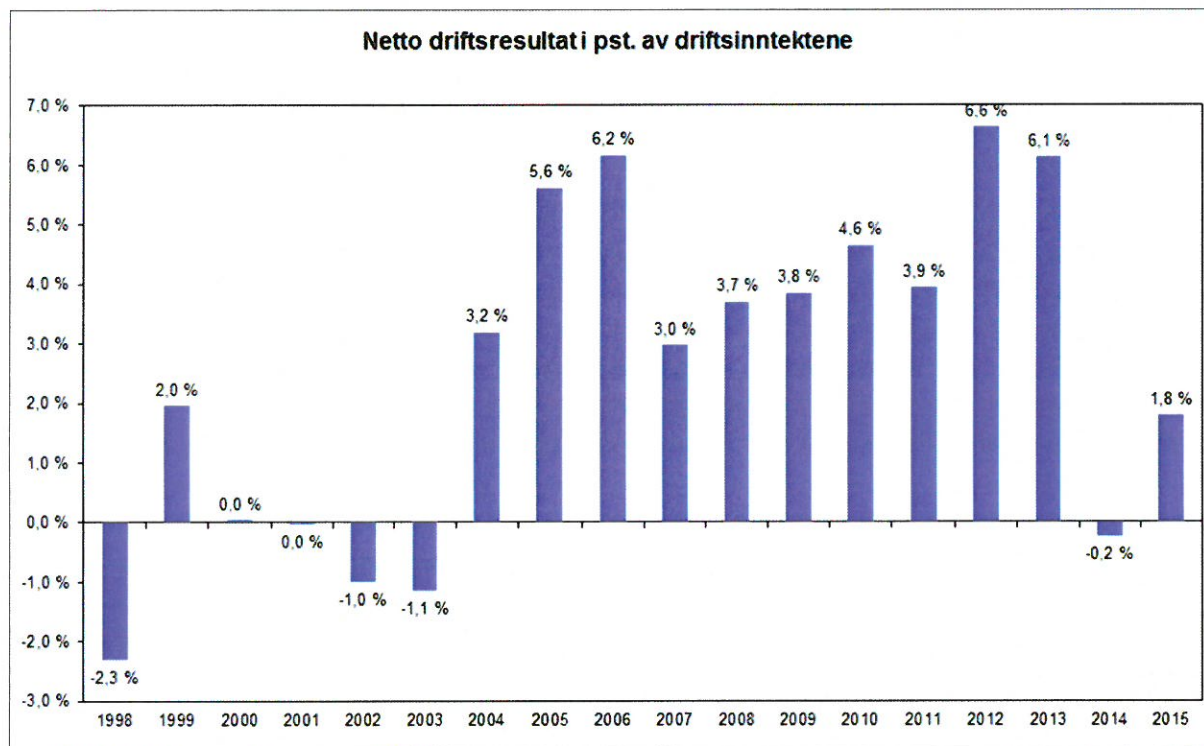
Tall i mill. kroner	2015
Brutto lånegjeld	1 486
Videreutlån	-96
Gr97, rentekompensasjon	-2
Skoleanlegg, rentekompensasjon	-66
Handlingsplan eldre, rentekompensasjon sykehjem og omsorgsboliger	-28
Vann	-105
Avløp	-159
Omsorgsboliger og sosialboliger	-74
Næringsbygg	-21
Melhus kirkelig fellestråd	-7
Ikke selvfinansierende gjeld	929

En ser av tabellen at pr. 31.12.15 var 62 pst. av netto lånegjelden ikke selvfinansierende.

4. UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT

Figuren under viser utviklingen i netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene for perioden 1998 til 2015 i henhold til avlagt regnskap.

Figur 3:

Som en ser av oversikten over var 2014 ett vendepunkt i den positive økonomiske utviklingen i kommunen. For første gang på 11 år var netto driftsresultatet negativt. Regnskapsreglene mhp føring av momskompensasjon på investeringer forklarer noe, og ville med lik føring som i 2013 ha bidratt til at netto driftsresultatet hadde blitt positivt og utgjort 0,8 pst. av driftsinntektene. Netto driftsresultatet for 2015 endte på 1,8 pst. av driftsinntektene hvilket ligger på Kommunal- og regionaldepartementets anbefaling (1,75

pst.) til et bærekraftig økonomisk resultat for kommunene. er opprinnelig budsjett og justert budsjett, med andre ord dette kommer ikke som noen overraskelse.

Ser en på resultatene i kommunene i Sør-Trøndelag for 2015, utgjør netto driftsresultatet i pst. av driftsinntektene 2,3 pst. For kommunene ekskl. Trondheim utgjør dette 1,7 pst. Spredningen i Sør-Trøndelag går fra -5,1 pst til 9,3 pst. Melhus kommune hadde det tredje høyeste netto driftsresultatet i Sør-Trøndelag målt i pst. av driftsinntektene i 2013. I 2015 er kommunen nr. 14 av de 24 kommunene i Sør-Trøndelag som har rapportert til KOSTRA innen fristen.

5. AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-DRIFT

Melhus kommunes omsetning i 2015 er på 1.324 mill. kroner fordelt med 1.138 mill. kroner på drift og 186 mill. kroner innen investering. Driftsregnskapet ble avlagt med et regnskapsmessig overskudd på kr. 10,993 mill. og et netto driftsresultat på kr. 20,293 mill. Det er overført kr. 2,243 mill. fra driften til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Resultatet fordelt på rammeområder følger av oppstillingen under:

Rammeområde	Regnskap	Budsjett	Avvik
Rammeområde 1	66 186	65 448	-737
Rammeområde 2	314 436	305 328	-9 108
Rammeområde 3	221 061	220 338	-723
Rammeområde 4	89 526	87 597	-1 929
Rammeområde 5	59 177	59 088	-90
Rammeområde 6	23 598	23 535	-64
Resultat drift	773 984	761 333	-12 651

(hele tusen)

Under blir det redegjort for avvik mellom budsjett og regnskap knyttet til driften av Melhus kommune i 2015 fordelt på rammeområder.

I sak 85/15 gjorde kommunestyret følgende vedtak: «Kommunestyret vedtar at de virksomheter som får et regnskapsmessig overskudd på driften i 2015 får overført dette til senere år. Overskuddet settes av til disposisjonsfond benevnt med virksomhetens navn. Avsetningen til disposisjonsfond forutsetter at Melhus kommune som helhet får et positivt regnskapsresultat».

Flere av virksomhetene fikk et regnskapsmessig overskudd som er avsatt til disposisjonsfond. I slike tilfeller vil regnskap og budsjett være sammenfallende. Det er utarbeidet en oversikt som viser størrelsen på driftsoverskuddet i form av avsetning til disposisjonsfond.

Andre virksomheter har benyttet tidligere avsatte midler til å saldere driftsresultatet for 2015. Oversikten under viser hvilke virksomheter dette gjelder.

Rammeområde 1

Rammeområde 1 omfatter rådmannsteamet, utviklingsseksjonen, IKT- og serviceseksjonen, økonomiseksjonen, personal- og lønnsseksjonen, folkehelse og politikk. Totalt sett gikk rammeområde 1 med ett netto merforbruk i forhold til justert budsjett på kr. 737.000 i 2015. Avviket ble størst på politikkområdet med et merforbruk på kr. 772.000

Rammeområde 2

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Brekås skole	16 004	16 004	0	63	
Gimse skole	20 784	20 784	0	357	
Høyeggen skole	20 990	20 990	0		283
Rosmælen skole og barnehage	19 400	19 400	0		323
Flå skole og barnehage	17 316	16 617	-699		
Lundamo skole og barnehage	20 327	20 327	0	108	
Hovin skole og barnehage	18 998	18 998	0	896	
Gåsbakken skole og barnehage	9 172	9 172		298	
Eid skole og barnehage	18 851	18 851	0		235
Gimse ungdomsskole	26 556	26 556	0		50
Lundamo ungdomsskole	16 375	16 375	0	490	
Nedre Melhus barnehager	41 376	41 376		893	
Kultur- og fritid	17 764	17 764	0		166
Rådmannens Ramme 2	50 534	42 125	-8 409		
Sum	314 436	305 328	-9 108	3 105	1 057

(hele tusen)

Som det framgår av oversikten er det i alt avsatt kr. 3,105 mill. til senere bruk på rammeområde 2, mens det er benyttet kr. 1,057 mill. av tidligere avsatte midler.

Individuell tilrettelagt skoleskyss

Hovedårsaken til det store merforbruket på rammeområde 2 skyldes utgifter til sikringskjøring eller individuell tilrettelagt skoleskyss (ITS). Utgiftene til ordinær skoleskyss og sikringskjøring er ca. kr. 6,4 mill. høyere enn budsjettet beløp.

I januar 2016 mottok Melhus kommune en etterregning fra AtB for skoleåret 2013/2014 på hele 2,2 mill. kr. relatert til ITS. Beløpet er bokført i regnskapet for 2015 men fakturaene er ikke betalt i påvente av en gjennomgang av fakturagrunnlaget i møte med AtB.

Melhus kommune registrerer også at prisnivået for høsten 2015 er vesentlig økt sammenliknet med tidligere. I samarbeid med flere andre berørte kommuner vil det bli foretatt en grundig gjennomgang av alle forhold knyttet til fakturagrunnlaget fra AtB i 2016.

Fosterhjemsbarn/gjesteelever

En annen årsak til merforbruket på rammeområde 2 skyldes kjøp av tjenester fra andre kommuner i tilknytning til fosterhjemsbarn og gjesteelever. Merutgiftene til kjøp av disse tjenestene beløper seg til rundt kr. 1,7 mill., mens den tilhørende inntekten for fosterhjemsbarn/gjesteelever fra andre kommuner som mottar et tilbud i Melhus kommune er over kr. 600.000 mindre enn forventet.

Rådmannen vil komme tilbake til forholdene nevnt over i 1. tertialrapport for 2016.

Virksomhetene på rammeområde 2 har følgende kommentarer til regnskapsresultatet i 2015:

Brekås skole

- Brekkåsen skole har et mindreforbruk på kr. 63.000 i 2015, noe som skyldes:
- Bevilgning på kr. 60.000 til Den kulturelle skolesekken.
- Midlene vil bli benyttet til et større prosjekt i 2016.

Gimse skole

- Gimse barneskoles mindreforbruk på kr. 357.000 i 2015 forklares med:

- Tilskudd fra IMDI i oktober på kr. 326.564.
- Større inntekter enn budsjettet på Sfo.

Høyeggen skole

- På Høyeggen har vi et kjent merforbruk. For 2015 ble det budsjettet med bruk av tidligere oppsparte fondsmidler. Midlene ble bl.a benyttet til:
- Lønnsmidler knyttet til stor elevtallsvekst.
- Ressurser til elever med svært spesielle behov som krever tett voksenoppfølging både i skole og SFO.
- Innkjøp av garderober, pulter og stoler, samt en del digital spesialutstyr og annet spesialpedagogisk utstyr.

Rosmælen skole og barnehage

- Virksomheten har et merforbruk på kr. 323.000 i 2015, før bruk av fondsmidler. Dette skyldes:
- Styrket bemanning i spesialundervisning grunnet uforutsett endring i elevmassen.
- Stort vikarbehov grunnet sykefravær i barnehagen.

Flå skole og barnehage

- Underskuddet ved Flå skole og barnehage på kr. 699.000 skyldes:
- Økning i spes.ped 2014-2015 (-560' kr)
- Variable lønnskostnader (-120' kr)
- Drift (-20' kr)

Lundamo skole og barnehage

- Lundamo skole og barnehage hadde et mindreforbruk på 108.000 kr i 2015. Dette skyldes i hovedsak :
- Lavere fastlønnskostnader enn budsjettet.

Hovin skole og barnehage

- Hovin skole og barnehage har et mindreforbruk på kr. 896.00 i 2015, noe som i hovedsak skyldes:
- Store sykkelønsrefusjoner i 2015.
- Det har ikke vært satt inn 100% styrervikar i styrers fravær.
- Det ble også overført ekstra midler til barnehage , noe av dette skal benyttes i 2016.

Gåsbakken skole og barnehage

- Virksomheten fikk et positivt resultat på kr. 298.000 i 2015. Hovedgrunnene til dette er:
- Gåsbakken skole og barnehage hadde 5 langtids sykmeldte i løpet av 2015. Det ble ikke erstattet en 35% og en 30% stilling.
- Trangt budsjett som forutsatte nøktern drift fra første dag.

Eid skole og barnehage

- Virksomheten har et merforbruk på kr. 235.000 i 2015. Merforbruket skyldes:
- Refusjon fra fylkeskommunen kr. 100 000 mindre enn budsjettet.
- Brukerbetaling SFO og barnehage mindre enn budsjettet.
- Uforutsette kostnader ifm enkeltelever og gruppe. Kjøp av eksterne tjenester – bla midtnorsk kompetansesenter.

Gimse ungdomsskole

- Gimse ungdomsskole har et merforbruk på kr. 50.000 i 2015 som er saldert ved bruk av disposisjonsfond.

Lundamo ungdomsskole

- Virksomheten har et mindreforbruk på kr. 490.000 i 2015. Årsakene til dette er:
- Skolen fikk et planlagt overskudd ved at vi fra august reduserte aktiviteten mer enn det som var nødvendig med tanke på regnskap for 2015. Dette ble gjort for at vi skulle slippe å redusere aktiviteten midtveis i inneværende skoleår. Skolen går inn i 2016 med en mindre ramme på grunn av stor elevtallsnedgang.

Nedre Melhus barnehager

- Samtlige 5 barnehager i Nedre Melhus gikk med overskudd i 2015, samlet mindreforbruk ble kr. 893.000. Årsakene til mindreforbruket er:
- Lavere lønn på vikarer
- Refusjon fra arbeidsmarkedsetaten
- God budsjettdisiplin
- Kompensasjon for endringer i barnegruppa

Kultur- og fritid

- Merforbruket i 2015 på kr. 165.000 er saldert ved bruk av disposisjonsfond og skyldes hovedsakelig:
- Et meget dårlig år for Melhus kino. Det er en vanskelig øvelse å beregne billettsalget på kinoen da vi er helt prisgitt filmene som kommer.
- Det var for 2015 også planlagt å bruke noen midler fra tidligere år til diverse investeringer.

Rammeområde 3

Oversikten under viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2015 for de virksomheter som inngår i rammeområde 3:

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Nedre Melhus helse- og omsorg	75 991	75 468	-522		
Horg/Flå helse- og omsorg	48 591	48 169	-422		
Hølonda helse- og omsorg	20 863	20 863	0	9	
Bo- og avlastning	73 602	72 711	-891		
Rådmannens ramme 3	2 014	3 127	1 113		
Sum	221 061	220 338	-723	9	

(hele tusen)

Rammeområde 3 har et netto merforbruk i 2015 på kr. 723.000. Regnskapsresultatet er betydelig forbedret sammenliknet med 2014.

Årsakene til regnskapsresultatet er kommentert under:

Nedre Melhus helse- og omsorg

Nedre Melhus helse og omsorg har et overforbruk på kr. 523.000 i 2015. Med et budsjett på 75,5 millioner, gir dette et prosentvis merforbruk på knapt 0,7%.

Sammenlignet med 2014 er dette en markant forbedring. Også sett i forhold til tidligere år, er merforbruket lite.

Sammenligningen med 2014 er ikke helt relevant. Siste del av 2013 og det meste av 2014, var sterkt preget av oppstarten av de nye enhetene på Buen sykehjem. Svært mange nyansettelser og flere flytteprosesser medførte betydelig økning i lønnskostnadene, særlig ekstrahjelp og overtid. I tillegg var Buen bygdakafé stengt i lengre perioder, med inntektssvikt som resultat. Begge disse forholdene har endret seg i 2015:

Forbruket på variabel lønn, spesielt ekstrahjelp og overtid, er betydelig redusert. Årsakene til dette er sammensatte, men både strengere innleie-praksis fra enhetslederne og redusert omfang av urolige pasienter, terminalpleie mv., antas å virke i samme retning.

Buen bygdakafé har økt sin omsetning betydelig siden gjenåpningen, og bidrar betydelig til resultatet. Dette bidraget kan ikke forventes i samme grad for 2016. Som følge av den økte aktiviteten, vil Buen bygdakafé måtte øke lønnskostnadene noe i 2016.

Forhold som trekker i motsatt retning, er følgende:

Alle sykehjemmene i Melhus – også Buen – etablerte høsten 2014 permanente dobbeltrom for å møte de økte behovene ift tidlige utskrivninger. Dette ble gjort uten økt grunnbemanning, men noe økt bruk av variabel lønn har vært uunngåelig.

Helse og omsorg har redusert utbetalingene for «overliggerdøgn» på St.Olav betydelig. Mye av dette skyldes at både avklaringsavdelingen ved Buen sykehjem og hjemmesykepleien har brukt mye ressurser på å ta imot utskrivningsklare fra sykehuset – ofte med økte lønnskostnader som resultat. Som følge av dette, er det også for hjemmesykepleien i Nedre Melhus, lagt opp til en bemanningsøkning i 2016.

Horg/Flå helse- og omsorg

Regnskapet for Horg / Flå helse og omsorg viste et merforbruk i 2015 på kr. 421.000 i forhold til vedtatt budsjett. Hovedårsakene er som følger:

Lønn

Merforbruket skyldes i all hovedsak variabel lønn:

- Innleie av vikar ved sykefravær.
- Bruk av forskjøvet arbeidstid og overtid ved behov for spesiell kompetanse. Sommeren 2015 hadde vi stort sykefravær på natt, og dette i sammenfall med ferieavvikling førte til store ekstrakostnader.
- Innleie av vikar ved ressurskrevende brukerbehov.

Drift:

- Medisinske og faglige utfordringer setter trykk på behovet for medisiner og medisinsk utstyr, dette fører med seg økte utgifter.
- Innkjøp og vedlikehold av nødvendig utstyr.

Hølanda helse- og omsorg

- Driftsresultatet for 2015 gikk ut i balanse.
- En halv stillings som aktivitør har vært vakant, i tillegg er det kjørt en stram linje for bruk av variabel lønn i hele 2015.

Bo- og avlastning

Bo og avlastning hadde for 2015 et negativt resultat på 891.000. Dette skyldes følgende forhold:

- innkjøp av inventar og datautstyr til Lensmannsgården og Sørtun.
- økning av kostnad tilbud før og etter skoletid fra vg.skole .
- transport funksjonshemmede til/fra avlastning.
- heltids avlastningstjenester 2 personer fra hhv april og september og ut året.

- fastvakt ved innleggelse St. Olav der man ikke får full dekning av kostnaden.
- kjøp av tjenester private i fht. Avlastningstjenester.

Rammeområde 4

Oversikten under viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2015 for de virksomheter som inngår i rammeområde 4:

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Familie- og forebygging	69 809	67 879	-1 929		480
Aktivitet og bevegelse	7 601	7 601	0		55
Læring- og tilrettelagt arbeid	12 117	12 117	0	760	
Sum	89 526	87 597	-1 929	760	535

(hele tusen)

Årsakene til regnskapsresultatet på rammeområde 4 er kommentert under:

Familie og forebygging

Familie og forebygging har et merforbruk på kr. 2.410.000 i 2015, før bruk av fondsmidler.

Hovedforklaringene er som følger:

- Merforbruk på lovpålagte tjenester: barnevern, økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og støttekontaktvirksomhet.
- Aktiviteten på virksomhetens øvrige tjenester – PP-tjenesten, psykisk helsetjeneste, helsesøstertjenesten og rus- og tiltakstjenesten, er på grunn av merforbruket, regulert for å redusere det totale merforbruket i virksomheten.
- Merforbruket hadde vært betraktelig større uten prosjektmidler fra Fylkesmannen/direktorat og forskuttering (fondsmidler fra LOTA) av søknad til IMDi. (utgifter til barnevern –flyktninger)

Aktivitet og bevegelse

Virksomheten har et merforbruk på kr. 55.000 i 2015 som er saldert ved bruk av disposisjonsfond.

Dette forklares som følger:

- Det ble ledige lønnsmidler fordi vi ikke brukte vikar ved sykefravær en del av året
- Ledige midler brukt til oppgradering av utstyr, - data/mobiltelefoner og nye kontorstoler på våre kontorplasser på Buen (de gamle var fra 1999)
- Utgiftspost 1.4732 gjelder krav fra HELFO i forbindelse med at innbyggere i Melhus har fått fysioterapibehandling i utlandet. Dette har vi ikke budsjett til å dekke opp (er ikke tilført budsjettmidler for dette). Når utgiftene da kommer på 74 000 kr, så forklares underskuddet på kr 55 000 med dette.

Læring- og tilrettelagt arbeid

- Virksomheten har et mindreforbruk på kr. 760.000 før avsetning til disposisjonsfond.
- Hovedårsakene til dette er utfordringer med å skaffe relevant kompetanse ved sykefravær, velferds-permisjon og fødselspermisjon på Arbeidssenteret.

Rammeområde 5

Under følger en tabell som viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2015 for de virksomheter som inngår i rammeområde 5:

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til	Bruk av
				dispfond	dispfond
Arealforvaltning	8 013	7 924	-90		
Teknisk drift	11 332	11 332	0	905	
Bygg- og eiendom	38 833	38 833	0	536	
Sum	59 177	59 088	-90	1 441	0

(hele tusen)

Forklaring på regnskapsresultatet på rammeområde 5 følger under:

Arealforvaltning

Virksomheten har et merforbruk på kr. 90.000 i 2015.

- Underskuddet skyldes i sin helhet underdekking på de tre selvkostområdene (Kart og oppmåling, plansaksbehandling og byggesaksbehandling). Overskudd på de øvrige tjenestene har gått til å dekke underskudd på selvkost.
- Resultatet er likevel mye bedre enn i fjor da selvkostområdene gikk med mye større underskudd. Dette viser at økning i gebyrene på 10% fra 1.7.2015 var helt nødvendig og at dette har bedret resultatet.
- Vi håper at med en helårsvirkning på dette i år samt en mindre øking fra 1.1 vil gjøre at resultatet da vil se enda bedre ut i 2016.

Teknisk drift

Teknisk drift hadde et mindreforbruk på kr. 905.000 i 2015. Dette forklares med:

Mindreforbruk lønn	-1025
Merforbruk varer og tjenester	440
Salg av varer og tjenester	-676
Ikke bruk av eksisterende fond	400
Ca. sum avvik = avset. til disp.fond	-861

- Kostnader til lønn er mindre enn budsjettet, da en søkte om permisjon uten lønn de siste månedene av året, samt at ansettelse av nyansatt ble noe senere enn først planlagt.
- Økt aktivitet på vedlikehold av det kommunale vegnettet ble mer enn budsjettet med utgangspunkt i at prognosene tydet på et mindreforbruk mht. lønnskostnader og salg av tjenester til andre.
- Tjenester utført for andre er økt i mengde.
- Eksisterende fond avsatt til ekstraordinært vedlikehold av gatelys ble ikke benyttet i 2015.

Bygg- og eiendom

Mindreforbruk i 2015 på kr. 536 000,- skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Mindreforbruk på lønn grunnet sykefravær og at det liten grad er benyttet vikarer.
- Mindreforbruk kommunale avgifter
- Noe merinntekt på husleie og billettinntekter

Generelt merforbruk på typisk vedlikehold i bygningsmassen. Det handler om ulike forhold der det oppstår reparasjon og utskiftningskostnader for å opprettholde en forsvarlig drift og bruk av byggene. Dette er forhold det er utfordringer med å planlegge og å forutse.

Rammeområde 6

Rammeområde 6 omfatter utgifter til Revisjon Midt-Norge IKS, Sekretariat for kontrollutvalget, Arbeidsgiverkontrollen, Melhus kirkelig fellesråd, tilskudd til andre trossamfunn, driftstilskudd til Prestegårdslåna, driftstilskudd til "Gamle Hovin", Gauldal brann- og redning IKS, tilskudd til Gaula Natursenter, økonomisk bidrag til Trondheimsregionen, Vertskommunesamarbeid Rovdyr, tilskudd til næringsforeningen i Trondheimsregionen avd. Melhus, tilskudd til 17. mai arrangement i Nedre Melhus, Fjøsfestival samt Sagauka.

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 63.677.

Rammeområde 9

Under følger en redegjørelse for avvik mellom regnskap og budsjett innen rammeområde 9. Forutsetninger i økonomi og handlingsplanen for perioden 2015-2018

1. Finansinntekter

- a) Pr. 1. januar 2015 er det antatt at verdien av porteføljen som ligger til langsiktig forvaltning utgjør 147 mill. kroner. For 2015 er det budsjettert med en avkastning på 5,1 mill. kroner. For årene 2016-2018 er det lagt til grunn en avkastning på 3,5 pst. pr. år ut ifra den kapitalen en forventer å ha ved inngangen til det enkelte år. Forventet kapital ved inngangen til 2015 antas å være 147 mill. kroner, i 2016 152,9 mill. kroner, i 2017 158,9 mill. kroner og i 2018 159,9 mill. kroner. Dette innebærer at en legger til grunn en avkastning fra langsiktig forvaltning til finansiering av driften i kommunen tilsvarende 5,1 mill. kroner i 2015, 5, 4 mill. kroner i 2016, 5,6 mill. kroner i 2017 og 5,6 mill. kroner i 2018.
- b) Årlig avkastning på obligasjon fra TrønderEnergi AS er i perioden 2015-2018 satt til 7,1 pst. Dette tilsvarer det markedet har priset tilsvarende obligasjon for over 10 år. Dette gir en årlig avkastning på 7,9 mill. kroner. Utbytte fra selskapet i perioden 2015-2018 er budsjettert til 6,8 mill. kroner. Melhus kommune har en eierandel på 14,77 pst. i TrønderEnergi AS.
- c) Kompensasjonsrenten i tilknytning til GR 97 er satt til 2,00 pst. for årene 2014-2017. Rentekompensasjonen fastsettes ut ifra nivået på 9 måneders statsveksler pr. 1 juli året forut for budsjettåret tillagt et halvt prosentpoeng . Siste kompensasjonsår er 2017.
- d) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til handlingsplanen for eldre er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2015-2018. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
- e) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til rentekompensasjon på skoleanlegg er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2015-2018. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
- f) Avkastningen på alle konsernkonti i Danske Bank er beregnet ut fra et rentenivå på 3 måneders NIBOR. For 2015-2018 utgjør dette 1,6 pst.

Status pr. 31.12.2015

Netto inntekt i forhold til budsjettet på midler som er avsatt til langsiktig forvaltning ble som budsjettert på 5,1 mill. kroner. Utbytte fra TrønderEnergi as ble 1 mill. kroner høyere enn budsjettert. Meravkastning i forhold til budsjettet på midler innestående i Danske Bank ble på 1,7 mill. kroner. De øvrige punktene er i tråd med budsjettet, mens inntektene knyttet til ressurskrevende brukere ble 2,3 mill. kroner høyere enn budsjettert.

2. Finansutgifter

a) Rentenivå knyttet til eksterne lån opptatt pr. 01.09.2014 fremgår av tabellen under.

Lånegiver	Lånenr.	Saldo	Rente p.a.	Type rente	Utløpsdato rentebinding	Utløpsdato lån
Kommunalbanken	20090401	152 638 350	2,25	P.t. rente		20.12.2038
Kommunalbanken	20090405	155 871 440	2,23	3 mnd Nibor		18.12.2037
Kommunalbanken	20090837	18 957 480	2,25	P.t. rente		10.12.2036
Kommunalbanken	20090838	10 628 650	2,25	P.t. rente		10.11.2043
Kommunalbanken	20090839	11 696 060	2,25	P.t. rente		11.11.2041
Kommunalbanken	20090840	2 178 000	2,25	P.t. rente		11.11.2019
Kommunalbanken	20100988	3 205 280	2,25	P.t. rente		27.12.2050
Kommunalbanken	20100989	1 380 000	2,25	P.t. rente		29.12.2025
Kommunalbanken	20100990	3 027 260	2,25	P.t. rente		27.12.2032
Kommunalbanken	20110833	9 303 800	2,13	3 mnd Nibor		27.12.2051
Kommunalbanken	20110832	23 666 680	2,13	3 mnd Nibor		27.12.2049
Kommunalbanken	20130784	5 928 886	2,25	P.t. rente		02.01.2044
KLP		1 956 562	2,54	3 mnd Nibor		01.02.2018
Nordea sertifikat 1		168 763 043	3,94	Fastrente	30.06.2020	01.08.2049
Nordea sertifikat 2		266 228 582	3,65	Fastrente	15.01.2019	16.04.2046
Nordea sertifikat 3		155 248 917	3,00	Fastrente	30.08.2023	30.05.2048
Kommunalbanken sertifikat 4		123 587 049	1,93	Flytende		20.10.2047
Nordea sertifikat 5		233 146 670	2,42	Fastrente	16.06.2024	16.03.2032
Husbanken, startlån 2007	14630774	3 795 324	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2027
Husbanken, startlån 2008	14631402	5 688 499	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2028
Husbanken, startlån 2009	14632020	14 500 000	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.03.2029
Husbanken, startlån 2010	14632698	16 000 000	2,19	Fastrente	01.11.2014	01.08.2030
Husbanken, startlån 2012	14633895	23 510 662	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2037
Husbanken, startlån 2013	14634547	14 531 679	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2038
Husbanken, startlån 2013	14634547	7 277 460	2,28	Flytende		01.05.2038
Husbanken, startlån 2013	14634547	1 984 408	2,28	Flytende		01.05.2038
Husbanken, startlån 2014	14635272	13 000 000	2,28	Flytende		01.06.2044
Husbanken, særvilkår	14605049	1 442 016	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2022
Husbanken, særvilkår	14604263	28 910	1,09	Flytende		23.02.2015
Husbanken, særvilkår	14603972	1 013 760	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.08.2025
Husbanken, særvilkår	14953102	1 555 200	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2023
Husbanken, særvilkår	14943654	2 198 400	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14943617	493 440	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14932770	747 600	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.09.2021
Sum lån pr. 01.09.2014/snitt rente		1 455 180 067	2,76			
Herav fastrente		908 863 792		62,5 %		
Herav flytende		546 316 275		37,5 %		

Pr. 01.09.2014 er den samlede langsiktige lånegjelden i Melhus kommune på 1 455 mill. kroner. Av dette er 62,5 pst. knyttet opp mot fastrente avtaler, hvor hovedtyngden ligger på en binding på 10 år. I økonomiplanperioden 2015-18 er det tatt høyde for en rente tilsvarende en flytende rente på 2,15 pst. i 2015, 3,37 pst. i 2016 og 3,25 pst. i 2017 og 2018.

Status pr. 31.12.2015

Avdragsutbetalingene er 1,5 mill. kroner lavere enn budsjettet. Renteutgiftene korrigeret for lavere kalkulatoriske utgifter knyttet vann og avløpsinvesteringer er om lag 1,4 mill. kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldes i sin helhet lavere rentenivå gjennom året på flytende lån.

3. Skatt- og rammetilskudd

a) Skatt- og rammetilskudd i perioden 2015-18 bygger på prognosemodell fra KS. Som igjen bygger på Solberg regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2015.

Status pr. 31.12.2015

Skatt på inntekt og formue i Melhus kommune økte fra 325,097 mill. kroner i 2014 til 336,584 mill. kroner i 2015. Dette utgjorde en vekst på 3,5 pst. tilsvarende tall for landet var på 6,0 pst. Skatteinntektene ble 5,7 mill. kroner høyere enn budsjettet mens rammetilskuddet ble 2,5 mill. kroner høyere enn budsjettet. Samlet sett ble de frie inntektene 8,2 mill. kroner høyere enn budsjettet

Det samlede avviket på hele 8,2 mill. kroner skyldes i sin helhet at skatteinngangen i 2015 på landsbasis ble langt bedre enn opprinnelig forutsatt.

4. Eiendomsskatt

- a) Eiendomsskatten i planperioden er basert på at taksgrunnlaget for næringseiendommer og verker og bruk beskattes med en sats på 7 promille. Satsen er uendret i forhold til 2014.
- b) Eiendomsskatten i planperioden er basert på at taksgrunnlaget for fritidseiendommer, boligeiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer beskattes med en sats på 2 promille. Satsen er uendret i forhold til 2014.
- c) Det legges til grunn et bunnfradrag på kr 100.000,- pr. boenhet, knyttet til eiendommer som omfattes av pkt. 4. b.
- d) Samlet netto inntekt fra eiendomsskatt, gitt forutsetningene i pkt. a-c, utgjør årlig 23,4 mill. kroner.

Status pr. 31.12.2015

Eiendomsskatteinntektene ble 0,6 mill. kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldes i sin helhet lavere eiendomsskatteinntekter fra verker og bruk herunder TrønderEnergi's kraftproduksjon i Melhus.

5. Salg- og kjøp av konsesjonskraft

- a) Melhus kommune har avtale med TrønderEnergi Kraft AS om salg av konsesjonskraft. I årene 2015 og 2016 vil også kommunen kjøpe kraft fra TrønderEnergi AS. Etter 2016 må kommunen på nytt ut med tilbud på kjøp av kraft. Det forutsettes at netto inntekt fra kjøp og salg av konsesjonskraft tilsvarende 14,8 mill. kwt gir 1,72 mill. kroner årlig. Det er videre forutsatt at Bygg- og eiendom og Teknisk drift kompenseres med hhv. 5,5 og 0,3 mill. kroner knyttet til deres kraftforbruk.

Status pr. 31.12.2015

Regnskapet viser at salget av konsesjonskraft resulterte i ett inntektssvikt i forhold til budsjettet på 0,5 mill. kroner. Dette skyldes i sin helhet lavere energipriser.

6. Avsetning lønnsoppgjør og pensjonsutgifter

- a) Det er fra 2014 til 2015 forutsatt en nominell årslønnsvekst på 3,3 pst. For perioden fra 2015 til 2018 er det lagt til grunn en årlig årslønnsvekst på 3,3 pst.
- b) Det er årlig satt av 20,5 mill. kroner for å håndtere netto reguleringspremie, premieavvik og akkumulert premieavvik knyttet pensjonsutgiftene fra KLP og Statens Pensjonskasse. Dette er en økning på 4,2 mill. kroner fra 2014 til 2015. Hvorvidt dette er for høyt eller for lavt i årene 2015-18 avhenger av lønns- og G-vekst korrigert for selskapenes finansavkastning.

Status pr. 31.12.2015

Lønnsoppgjøret for 2015 resulterte i ett mindre forbruk i forhold til det som var avsatt på 2,0 mill. kroner. Avviket skyldes i sin helhet en nedjustering av årslønnsvekst i forhold til forutsetningene i Nasjonalbudsjettet for 2015. Pensjonsutgiftene ble om lag 5 mill. kroner lavere enn budsjettert. Dette skyldes i sin helhet mindre pensjonsutgifter enn lagt til grunn i Statens Pensjonskasse.

Samlet sett gikk rammeområde 9 med ett overskudd i forhold til justert budsjett på 23,6 mill. kroner. Av dette overskuddet ble 12,6 mill brukt til å dekke opp merforbruk på rammeområde 1-6 mens de resterende 11 mill. kroner er satt av som regnskapsmessig overskudd.

6. AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-INVESTERING

Investeringsregnskapet for 2015 er finansiert i balanse i henhold til budsjett. Finansieringen er nærmere beskrevet i årsregnskapet, regnskapsskjema 2A. Totalt er det medgått 185 millioner, og de større prosjektene for 2015 har vært: spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg, Kjøpe av nye boliger, ombygging av Hølonde Helsehus, Lundamo Høydebasseng og Ombygging av Kroa eldresenter. I regnskapsskjema 2B i årsregnskapet er investeringene spesifisert på enkeltprosjekt.

Det ble noe avvik for noen prosjekter mellom tiltenktbruk for inneværende år og endelig regnskap. Under kommer en nærmere beskrivelse av disse.

Prosjekt	Prosjekt (T)	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Avvik 2015
2311	Flå skole, rehabilitering	8 721 309	5 647 215	-3 074 094
2313	Hølonde helsehus, utredning av ny demensavdeling	17 212 805	15 922 635	-1 290 170
2328	Ombygging Kroa eldresenter	11 813 308	16 812 600	4 999 292
2333	Miljøgata - forsikringsoppgjør	851 003	4 723 547	3 872 544
2375	Kunstgressbane Kvål inkl tomreerv	157 044	3 750 000	3 592 956
6009	Lundamo høydebasseng	13 730 059	20 279 953	6 549 894
6210	Spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg	21 458 689	25 000 000	3 541 311
6701	Nævsvegen - Utskifting/utbedring trebro	2 695 873	4 750 000	2 054 127

Prosjekt 2311 - Flå skole, rehabilitering

Byggestarten ble en måned tidligere enn forventet ved budsjetteringen. Dette medførte at vi fikk et høyere forbruk enn antatt for 2015.

Prosjekt 2313 - Hølonde helsehus, ny demensavdeling

Utomhus arbeidet har fortsatt utover høsten/vinteren. Dette var estimert til å avta inntil våren kom. Derfor er det blitt påløpt mer utgifter enn budsjettert for regnskapsåret 2015.

Prosjekt 2328 - Ombygging Kroa Eldresenter

Arbeidene i Lensmannsgården og utendørs arbeidene gjensto ved årsskifte. Disse utgiftene påløper i 2016.

Prosjekt 2333 - Miljøgata – forsikringsoppgjør

Ikke enighet om sluttoppgjøret. Dette skulle vært avklart i 2015, men ble avklart og bokført i regnskapet for 2016.

Prosjekt 2375 - Kunstgressbane Kvål inkl. tomteerverv

Dette er et prosjekt med stor usikkerhet rundt fremdrift på grunn av kvikkleire problematikk. Det er kun påløpt oppstartskostnader. Forventer oppstart våren 2016.

Prosjekt 6009 – Lundamo høydebasseng

Prosjektet er forsinket med 2 – 3 mnd., slik at det kommer flere fakturaer fra entreprenør i 2016. Anlegget vil bli igangkjørt i april 2016, og alle erstatninger og oppussing m.m. vil bli tatt til våren.

Prosjekt 6210 Spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg

Prosjektet har dradd ut noe i tid, samt at faktureringen fra Trondheim for Melhus' andel heller ikke kommer fortløpende etter hvert som fakturaene betales. Restbeløpet må tas inn i budsjett for 2016, da belastningen er påløpt.

Prosjekt 6701 – Nævsvegen, utskiftning/utbedring trebro

Årsaken til mindre kostnad i 2015 enn budsjettet skyldes stor konkurranse om tildeling av bruentreprisen, dette har gitt Melhus Kommune en gunstig pris på oppføring av brua. Arbeidene som gjensto ved årsskifte vil bli utført og fakturert medio 2016.

7. LIKESTILLING OG DISKRIMINERING

Politisk virksomhet:

I henhold til kommunelovens § 48 skal det redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Rapportering på tilstand og tiltak i forhold til Likestilling og diskriminering er for 2015 rapportert på maler utarbeidet av KUN (Senter for Kunnskap og likestilling).

Likestillingsombudet har nå meddelt Melhus kommune at kommunens redegjørelse om likestilling og diskriminering tilfredsstiller ombudets krav til rapportering.

Under følger en tabell som viser hvilke utvalg som omfattes av likestillingsloven samt antall kvinner og menn og om likestillingsloven er ivaretatt:

UTVALG	Kvinner	Menn	Totalt	Ivaretatt
FORMANNSKAPET	5	6	11	Ja
KOMITE FOR OPPVEKST OG KULTUR	6	5	11	Ja

KOMITE FOR HELSE OG OMSORG	5	6	11	Ja
KOMITE FOR TEKNIKK OG MILJØ	5	6	11	Ja
ADMINISTRASJONSUTVALGET	5	4	9	Ja
RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE	4	3	7	Ja
MELHUS ELDRERÅD	2	5	7	Nei
VILTNEMENDA				(nedlagt)
VALGNEMENDA	5	6	11	Ja
VALGSTYRET	5	6	11	Ja
KLAGENEMENDA	2	3	5	Ja
KONTROLLUTVALGET	3	2	5	Ja

Kravet i likestillingsloven er følgende:

§ 21. (Representasjon av begge kjønn i alle offentlige utvalg m.v.)

Når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder mv. skal begge kjønn være representert på følgende måte:

1. Har utvalget to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
2. Har utvalget fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
3. Har utvalget seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
4. Har utvalget ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har utvalget flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.
5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.

Det kan gjøres unntak fra reglene i første ledd når det foreligger særlige forhold som gjør det åpenbart urimelig å oppfylle kravene.

Reglene i denne paragraf gjelder ikke for utvalg m.v. som etter lov bare skal ha medlemmer fra direkte valgte forsamlinger.

For utvalg m.v. valgt av folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner gjelder bestemmelsene i kommuneloven.

Som en ser av oversikten er likestillingsloven ivaretatt.

Administrativ virksomhet:

Likestillingsloven forbyr diskriminering på grunn av kjønn, graviditet og foreldrepermisjon.

Lovens formål: Kjønn - Fremme likestilling mellom kjønnene med særlig sikte på å bedre kvinnens stilling.

Det er nødvendig med bevisstgjøring rundt rekrutteringsprosessen. I bevisstgjøring med tanke på likestilling er det viktig med oppgradering av status for kvinnedominerte yrker, og at menn går inn i kvinnedominerte yrker.

I Melhus kommunes arbeidsgiverstrategi punkt 5.2.1 Likestilling går følgende fram:

"Melhus kommunes mål er at den beste kvalifiserte søker ansettes i ledige stillinger, uten noen form for diskriminering på grunn av kjønn, alder, funksjonshemming, religion eller etnisk opprinnelse.

Alle enheter skal tilstrebe å ha både mannlige og kvinnelige medarbeidere.

Kommunen legger vekt på at begge kjønn deltar i kommunens beslutningsprosesser og dermed setter preg på kommunes utvikling."

Diskrimineringsloven forbyr diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Lovens formål: Etnisitet, religion m.v. – fremme likestilling, sikre muligheter og rettigheter. Det er viktig med integrering av fremmedkulturelle kvinner og menn.

70 personer med annen etnisk bakgrunn har et arbeidsforhold i Melhus kommune.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven forbyr diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven stiller også krav om individuell tilrettelegging på arbeidsplassen.

Lovens formål: Nedsatt funksjonsevne – fremme likestilling for alle uavhengig av funksjonsevne. Bidra til nedbygging av samfunnsskapt barrierer og hindre at nye skapes.

1. Alle nye bygg tar hensyn til universell utforming
2. Kommunen har IA avtalen der en tilrettelegger for de ansatte alt etter hvilken grad av funksjonshemming den ansatte har.

Arbeidsmiljøloven forbyr diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i fagforening, seksuell orientering og alder.

Kommunens kjønnsstatistikk - ansatte fordelt på kjønn (antall)

	MENN	KVINNER
Kommunen totalt	224	1068
Toppledelse	15	16
Mellomledelse	20	54
Høgskole (mer enn 4 år)	28	86
Høgskole (1-4 år)	79	331
Faglærte	63	397
Ufaglærte	14	181

Sektorer fordelt på kjønn (antall)

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1 (administrasjon)	17	40
Rammeområde 2 (skole/barnehage)	100	410
Rammeområde 3 (helse og omsorg)	33	455
Rammeområde 4 (FaFo,Akt/beveg,LOTA)	13	86
Rammeområde 5 (Areal, Teknisk, Bygg-eiendom)	61	77

Kommunens kjønnsstatistikk - ansatte fordelt på gjennomsnittslønn (kr.)

Kommunen totalt	MENN	KVINNER
Toppleidelse	742 866	754 625
Mellomledelse	559 620	559 913
Høgskole (mer enn 4 år)	509 392	510 590
Høgskole (1-4 år)	490 881	448 780
Faglærte	400 190	382 983
Ufaglærte	339 019	349 738

Sektorer fordelt på lønn (kr.)

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1	649 454	528 944
Rammeområde 2	488 674	442 090
Rammeområde 3	405 166	390 198
Rammeområde 4	451 407	477 064
Rammeområde 5	472 637	409 641

Kommunens kjønnsstatistikk - hel- og deltid

	MENN	KVINNER
100% (heltid)	174	384
99-81%	12	107
80-61%	10	264
60-35%	16	164
35% >	12	149

Kommunens kjønnsstatistikk - fravær

	MENN	KVINNER
Permisjon med lønn	53	211
Foreldrepermisjon	12	46
Fravær syke barn	63	309
Omsorgspermisjon uten lønn	0	2
Eget sykefravær, egenmelding	150	836
Eget sykefravær, sykemelding	62	508

Eget sykefravær totalt

	MENN	KVINNER	Menn %	Kvinner %
Rammeområde 1	15	49	1,7	10,9
Rammeområde 2	79	430	3,6	8,8
Rammeområde 3	27	414	5,5	8,9
Rammeområde 4	12	84	5,7	6,6
Rammeområde 5	39	61	4,8	12,4

Kompetanseheving

	MENN	KVINNER
Antall personer med lønn	39	148
Antall personer uten lønn	1	11

Kommunens kjønnsstatistikk - ekstra aktivitet på jobb

	MENN	KVINNER
Overtidstimer	3572	12197

Bruk av seniortiltak – uttak av seniortillegg

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1	3	2
Rammeområde 2	6	25
Rammeområde 3	1	29
Rammeområde 4	2	6
Rammeområde 5	5	10

Tiltak og rapportering av tiltak: Likestilling og diskriminering

Melhus kommune hadde i 2012 gjennomgang av likestillingsarbeidet i kommunen sammen med representanter fra Likestillingsombudet. Kommunen deltok deretter i prosjektet «Likestilte kommuner» i regi av Likestillingsombudet og fikk i den forbindelse bevilget kr 300 000,- fra departementet til gjennomføring av 2 prosjekter i perioden 2012-2014. Midlene for det siste prosjektåret ble senere trukket tilbake. Prosjektet ble avsluttet høsten 2014 med en nasjonal likestillingskonferanse. Som resultat av prosjektet ble det utarbeidet forslag til likestillings – og ikke-diskrimineringstiltak som ble vedtatt i administrasjonsutvalget i 2015.

Forankring av likestillingsarbeidet:

Status: Igangsatt
Bakgrunn: Reglement for Administrasjonsutvalget i Melhus kommune.
Mål: Utarbeide tiltak for likestilling og mot diskriminering innen hovedområdene lønn, arbeidstid og rekruttering
Målgruppe: Alle ansatte
Forankring: Administrasjonsutvalget
Ansvarlig for gjennomføring: Politikere og ledere

Rekruttering og forfremmelser:

Status: Igangsatt
Bakgrunn: Kvalitetssikre at all rekruttering foretas uten noen form for diskriminering
Mål: Melhus kommunes mål er at den beste kvalifiserte søker ansettes i ledige stillinger, uten noen form for diskriminering på grunn av kjønn, alder, funksjonshemming, religion eller etnisk opprinnelse. Alle enheter skal tilstrebe og ha både mannlige og kvinnelige medarbeidere. Kommunen legger vekt på at begge kjønn deltar i kommunens beslutningsprosesser og setter preg på kommunens utvikling.
Målgruppe: Ansatte og ledere
Forankring: Vedtatt i kommunens Arbeidsgiverstrategi
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere på alle nivå

Opplæring og kompetanseutvikling:

Status:	Igangsatt
Bakgrunn:	Ikke økonomisk mål nr. 1.2.10 i Økonomi- og handlingsplanen «Gjennomføre kompetanseplanen ved blant annet å satse på lederutvikling og kompetanse på tvers.»
Mål:	Alle ansatte, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet får muligheter til opplæring og kompetanseheving
Målgruppe:	Alle ansatte
Forankring:	Arbeidsgiverstrategi
Ansvarlig for gjennomføring:	Ledere

Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne:

Status:	Igangsatt
Bakgrunn:	Vanskelig og finne annet egnet arbeid. Beholde ansatte lengre.
Målsetting:	Beholde flere ansatte med nedsatt funksjonsevne i arbeid, forhindre slitasje og nedsatt funksjonsevne Instruere i ergonomi/ta i bruk aktuelle hjelpemidler ved aktuelle enheter
Målgruppe:	Alle ansatte
Forankring:	Vedtatt i arbeidsmiljøutvalget
Ansvarlig for gjennomføring:	Ledere, bedriftshelsetjeneste

Språklig tilrettelegging:

Status:	Gjennomført i 2013-2014, planlagt for 2016
Bakgrunn:	Basiskompetanse i arbeidslivet
Målsetting:	Øke språkforståelse, tallforståelse og IKT kompetanse
Målgruppe:	Ansatte med behov uavhengig av etnisitet.
Forankring:	Ledere i aktuelle enheter.
Ansvarlig for gjennomføring:	Administrasjon i samarbeid med Vekst Melhus og VOX

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver:

Status:	Igangsatt - Planlagt
Bakgrunn:	Høyt sykefravær blant gravide
Mål:	Redusere og forebygge fravær blant gravide
Tiltak:	Det er innført obligatoriske samtaler med alle gravide gjennom trekantsamtaler mellom leder, den gravide og bedriftshelsetjenesten. Hensikten er å skape trygghet og avklare spesielle behov rundt den gravides arbeidsutførelse. Samtalene skal som hovedregel gjennomføres innen første tredel av svangerskapet. Ammepermisjon er innarbeidet i permisjonsreglementet. Alle ansatte har anledning til fravær pga barns sykdom eller andre omsorgsoppgaver.
Målgruppe:	Gravide, alle ansatte
Forankring:	Vedtatt tiltak under IA mål. Lov og avtaleverk
Ansvarlig for gjennomføring:	Nærmeste leder

Tiltak mot trakassering og diskriminering:

Status:	Iverksatt.
Bakgrunn:	Følge opp Arbeidsmiljølovens bestemmelser om gjengjeldelse som følge av varsling. Vedtatt egne retningslinjer og etablert egetvarslingssekretariat.
Målsetting:	Avdekke uønskede forhold, vedtatt varslersordning
Målgruppe:	Alle ansatte
Forankring:	Vedtatt i Administrasjonsutvalget

Ansvarlig for gjennomføring: Ledere, personalsjef

Seniorpolitikk:

Status: Påbegynt
Bakgrunn: Nasjonalt IA-mål om å øke avgangsalder for arbeidstakere over 50 år
Mål: Utsette avgangsalder. Bidra til bedre helse hos seniorer. Forlenge yrkesaktiviteten for personer over 50 år. Forbedre fysisk helse gjennom å stimulere til trening og økt fysisk aktivitet. Begrense belastningsskader ved å utforme arbeidsplasser som minsker ensformig arbeid.
Tiltak: Trim og treningstilbud i kommunal regi. Samarbeid med treningssenter om rabatterte tilbud til ansatte. Økonomisk godtgjørelse eller uttak av ekstra feriedager for ansatte etter fylte 62 år. Milepælssamtaler skal gjennomføres årlig for alle ansatte over 57 år som tillegg til den ordinære medarbeidersamtalen.
Målgruppe: Seniorer
Forankring: Administrasjonsutvalg
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere i samarbeid med BHT

Likelønn:

Status: Igangsatt
Bakgrunn: Kvalitetssikre at lønnsutviklingen skjer uavhengig av kjønn eller etnisk bakgrunn.
Målsetting: Medarbeidere i Melhus kommune skal oppleve konkurransedyktig og kjønnsnøytral avlønning. Avlønning basert på kvalifikasjoner, innsats og oppnådde resultat. Lønnspolitikken skal fremme og ivareta likestilling mellomkjønnene, hindre diskriminering, og bidra til at lønnsutviklingen bygger på objektive kriterier
Målgruppe: Alle ansatte
Forankring: Vedtatt i kommunens Arbeidsgiverstrategi og i lokal lønnspolitikk.
Ansvarlig for gjennomføring: Virksomhetsledere

Arbeidstid:

Status: Planlagt
Bakgrunn: Kommunen har et relativt stort antall deltidsansatte og det er utredet tiltak for å redusere ufrivillig deltid.
Målsetting: Reduksjon av antall ansatte i uønsket deltid. Kommunen har fortsatt ansatte som arbeider uønsket deltid. Det arbeides med forslag til alternative arbeidstidsordninger med formål reduksjon av uønsket deltid.
Målgruppe: Ansatte med uønsket deltid
Forankring: Kommuneplanens samfunnsdel, ledelsen
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere, arbeidstakerorganisasjoner

8. ETISK STANDARD

Kommunen er pålagt å gi en redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i kommunen.

Melhus kommunestyre vedtok i møte 21.09.2010 Etiske retningslinjer for Melhus kommune.

Retningslinjene er godt innarbeidet ute på den enkelte virksomhet etter en omfattende gjennomgang i rådmannens ledermøte. Alle nye ansatte får utlevert retningslinjene når de starter i kommunen.

9. INTERNKONTROLL

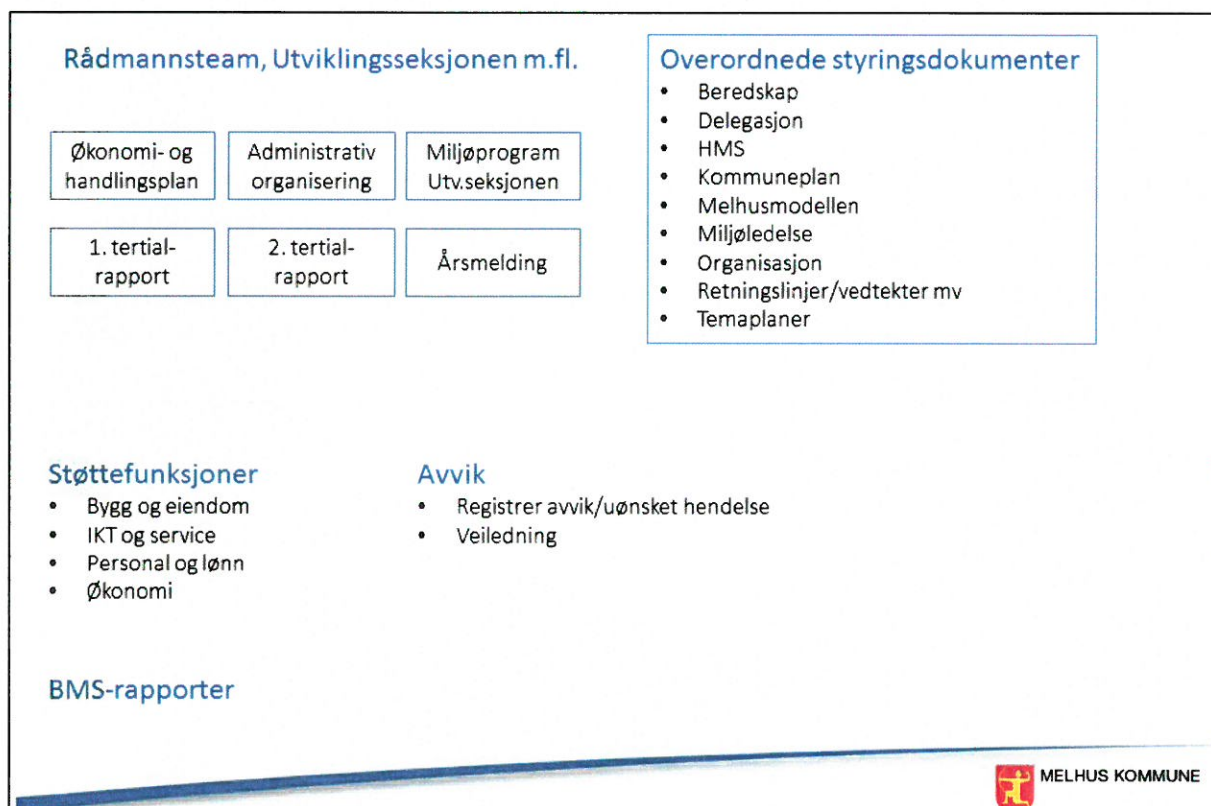
Kravet om internkontroll i kommunene er forankret i kommunelovens § 23.2, der det heter som følger:

”Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”

I kommuneloven § 48 nr. 5 innføres det krav om rapportering om internkontrollen i årsberetningen til kommunen.

Melhus kommune bruker i dag EQS som elektronisk kvalitetssystem – Extend Quality System. Inngangssidene er tilpasset de enkelte virksomhetsområder – se eksempel under:

Systemet kan beskrives slik:

Omfang:

- Inneholder alle kvalitets- og styringsdokumenter på overordnet nivå og virksomhetsnivå
- Avvikssystem for alle virksomheter er bygd opp i EQS
- Målstyring (BMS) - rapportering på ikke-økonomiske mål/tiltak, investeringsprosjekt og regnskapsstatus gjøres i EQS

EQS har funksjonalitet som sikrer at:

- Brukeren benytter gyldig versjon av et dokument.
- Alle relevante dokumenter er tilgjengelige.
- Alle dokumenter som benyttes er godkjent av riktig autoritet.
- Dokumenter blir oppdatert eller vurdert oppdatert til riktig tid.
- Prosessen med utarbeiding, høring og godkjenning av dokumenter skjer effektivt og med minst mulig manuelt arbeid for brukerne.
- Alle historiske revisjoner av dokumenter, fra det tidspunkt EQS ble tatt i bruk, er tilgjengelige.
- Ansvar for oppdatering og godkjenning er klart definert.
- Dokumenter i systemet kan knyttes til andre dokumenter og ressurser på internett.
- Avvik/uønskede hendelser sikres en behandling.
- Alle avvik/uønskede hendelser dokumenteres.
- Avviksstatstikk kan gi god dokumentasjon og være et nyttig verktøy i arbeidet med å forebygge avvik.
- Rapportering på mål og tiltak i økonomi- og handlingsplanen gjøres tertialvis, og sikrer at ledere og alle ansatte har lett tilgjengelig status via EQS. Regnskapsstatus rapporteres månedlig.
- Rapportering fra EQS er grunnlaget for rapportering til politisk nivå ved tertialrapportering og årsmelding.

Kvalitetsstyringssystemet ligger tilgjengelig på Melhus kommunes intranettside og er tilgjengelig for alle ansatte.

Utvikling av internkontrollsystemet

Økonomi- og handlingsplanen har et ikke-økonomisk mål/tiltak i 2016 som lyder slik:

«1.2.03: Utvikle internkontrollsystem». Med utgangspunkt i dette har rådmannen nedsatt ei prosjektgruppe som skal ha følgende framdrift i arbeidet:

- Ha laget en kartlegging/vurdering av Melhus kommunes internkontrollsystem innen 01.06.16
- Ha utarbeidet tilfredsstillende tiltak/aktiviteter for forbedring av internkontrollsystem innen 01.01.17